

בענין רחיצה ביום טוב ושבת ועוד דיני שבועות - שיעור 565

- I. **ברכת התורה** - מי שישן ביום ערב שבועות יותר טוב שלא לצאת בכרכת התורה של איש אחר משום שדעת הלבוש דאין יוצאין ברכת התורה מאחר ועיין באג"מ (ד - ג) דרק אם אין עצה אחרת יוצאין מאחרים ועיין במ"ב (מ"ז - כ"ח)
- II. **אין מנהג לנשים** להיות ניעורות כל הלילה ואם רוצות לעשות כן יותר טוב לעשות כן בביתם כדכתיב כל כבודה בת מלך פנימה (תהלים מ"ה - י"ד) (ד"ע) ואבאר
- III. **להתפלל ולקדש קודם הלילה בליל ב' דשבועות**
- (א) **עיין בט"ז (ת"ז - ה) ובפמ"ג (מ"ז - ה) ובמ"ב (סק"ב) (ה)** דמאחרין להתפלל ערבית בכניסת חג השבועות בצאת הכוכבים כדי שיהיו ימי הספירה מ"ט יום תמימות עיין בשיעור 429 (א- II)
- (ב) **איברא בשו"ת התעוררות תשובה (ז - ה"ז)** כתב דדין תמימות מקיים עד זמן קבלת תוספות יו"ט שגם ביו"ט מצוה להוסיף מחול על הקודש לכן יכול להתפלל ולקדש קודם הלילה והמנהג שלא להתפלל קודם צאת משום דנוהג שאינם ישינם כל הלילה ואם יתפללו קודם הלילה צריכים לחזור ולקרוא ק"ש וכיון שאינם קוראים בלילה זה ק"ש שעל המטה חיישינן שישכחו מלקרוא ק"ש בזמנו וכן כתב הליקוטי מהרי"ח וטעם זה שייך רק בליל ראשון ולא בשני ואין לומר דיש להחמיר גם בליל שני משום זלזול יום טוב שני זלזול שייך רק על מצות ואיסורי החג ולא על תמימות שאינו דין בהחג עצמו
- (ג) **גם אין לחוש לזלזול יום טוב ראשון** אם מקבל יו"ט ומתפלל מעריב ועושה קידוש קודם הלילה (שו"ת שבט הלוי ח - קי"ט) והשו"ת מנחת יצחק (י - מ"ח) מחדש יותר דגם בימים אחרונים של פסח וסוכות ושני ימים טובים של ראש השנה ואפילו יו"ט ב' של שבועות שפיר יש להקל לקדש מבעוד יום דבקידוש אין מפסיק קדושה ואינו דומה להבדלה דמפריש בין קדושת שבת לקדושת יום טוב כ"כ בשם הכתב סופר דאפילו מיו"ט ראשון לשני יש לקדש אחר פלג המנחה ויש חולקין בסתם יו"ט שני אבל ביו"ט ראשון לשבת מותר ועיין בבה"ל (תה"ט ד"ה ולא יאכל) דבליל ב' דסוכות יכול להתפלל ולקדש מבע"י קצת ולאכול אחר צאת אמנם הכף החיים (אות ז"ן) חלק עליו דהכל אחר צאת ועיין בבה"ל (תה"ט ד"ה ציו"ט) שאין להחמיר מלאכול בשבת שלש סעודות קודם הזמן כדי שיאכל ליל ב' בתיאבון
- IV. **אפיית מזונות חלבי בתנור בשרי שאינו בן יומו (י"ד ז"ז - ז"ז - ח) עיין באג"מ (ה) - מ' וס' וציו"ד ג - י)** דאין להתיר לבשל תבשיל בשר ותבשיל חלב מגולין אף בזה אחר זה לזמן מרובה אם הזיע המחבת משניהם וכדיעבד כיון שהוא ספק אם הזיע כלל אין לאסור אם היה אחר המעל"ע דהבליעה היא נו"ט לפגם ועל הבעין יש ספק ספיקא להתירא שמא לא היה זיעה כלל ואף אם היה זיעה שמא נפלו רק טפות שאיכא ששים נגדם ועוד באוכלין יבשים ממש אין מזיעים וברור שהוא מותר ולמעשה בודאי הזיעו יש להחמיר אבל בסתמא אין לחוש לשמא הזיעו בדברים יבשים ומותר בזה אחר זה וצ"ע (ועיין בבדי השלחן ז"ז בכיארים 214-211)
- V. **טשיז-קייק** מברכים עליו מזונות רק אם יש חשיבות בהמזונות אבל אם הוא ריק דק דק שאינו מתכוין אלא להגבינה מברכין עליו שהכל (חוברת ה' לתורה והוראה בשם רב משה)
- VI. **מאכלי חלב בשבועות**
- (א) **עיין בספר ארחות רבינו (ז - ז' 97 - ח) שאכל בליל שבועות סעודה חלבית ובבקר סעודה בשרית אמנם בשע"ת (תה"ט) כתב דיש חיוב בשר גם בלילה**
- (ב) **האג"מ (ה - ק"ס) כתב דמה שאין המנהג דוקא לאכול חלב ובשר בסעודה אחת כמו שכתב הרמ"א (ת"ז - ג) הוא משום דיש לחוש שלפעמים ישכחו ויאכלו הבשר תחלה לכן יותר טוב לנהוג לברך אחר אכילת החלב ואחר כך לאכול בשר והרמ"א כתב דהמנהג ביום ראשון לאכול מאכלי חלב משמע דוקא סעודת יום ראשון ולא שאר סעודות יו"ט**
- VII. **לענין הדלקת הנרות לנשים בליל שבועות** אם צריך דוקא בלילה משום תמימות
- (א) **עיין בספר פסקי תשובות (ת"ז - ז) דאפילו לנשים אלו שמדליקות בכל יו"ט מבעוד יום מ"מ בליל שבועות ידליקו אחר צאת הכוכבים כי כיון שנהגו הנשים לברך שהחיינו בשעת הדלקת**

נרות הרי הן מקבלות קדושת עיצומו של יום וכקידוש הוא (לוח חרץ ישראל להגרי"מ טיקווינסקי)
(ב) הדלקת נרות בשאר יום טוב תלוי במחלוקת הראשונים שיטת בעל המאור והמאירי (שנת כ"ג) דס"ל שידליקו כלילה ושיטת הרמב"ם (ל - ה) שידליקו מבעו"י ואולי משום דגם ביו"ט שני מותר להדליק נרות סמוך לחשיכה משום שיש בו הנאה וטעם המאירי שלא יטעו להדליק ביו"ט שני מבעו"י או כדי לציין שעיקר הדלקת הנר הוא משום סעודה

VIII. לתקן האייר קאנדישאנער בשבת ע"י נכרי ביום שחם ביותר - עיין בשיעור 238 (II)

IX. רחיצה במים חמים בשבת וביו"ט

(א) בשבת - אפילו פניו ורגליו אסור ורק במים שהוחמו מע"ש פניו ורגליו מותר ואפילו לשפוך המים על גופו אסור אפילו שהוחמו מע"ש (שכ"ו - ה)

(ב) במקוה חמה - עיין במשנה ברורה (שכ"ו - סק"ז) דצריך ליהדר דבשבת תהיה המקוה רק פושרין דאל"כ אסור לטבול בה והדברי חיים (ה - ל"ה) כתב דמצד הדין אסור מ"מ כבר נהגו כן גדולי דורינו היתר בזה והנח להם לישראל והשו"ת בנין ציון (ט"ז) התירו משום דהגזירה היתה על מים שהוחמו ע"י האור משא"כ החמין שבאין להמקוה מתבטלין במים שהיו שם מקודם וש"ת מהרש"ג (ה - קכ"ז) כתב לטבילה דמצוה מותר מ"מ אסור לשהות שם ולצאת מיד והקרבן נתנאל (ז - כ"ז - חות ק) כתב דמקוה לא הוי בכלל גזירת מרחצאות וכ"ש לנשים כליל שבת אמנם השע"ת (שכ"ו - ה) והחכם צבי כתבו דאין להתיר אפילו כליל טבילתה בחמין וע"ע בציץ אליעזר (ו - כ) שהביא רובו המתירים משום מצטער או שמא יחלה או חפיפה צריך סמוך לטבילה ואבאר

(ג) שיעור של חימום - עיין בקצוה"ש (קל"ג - סק"ג) דכל שהיס"ב מיקרי חמין ופחות מזה פושרין ודלא כהתהלה לדוד (שכ"ו - ג) דכל שמרגישין בו חמימות אסור וכ"כ הנודע ביהודה דבפושרין מותר היינו להפיג הצינה (שש"כ י"ד - הערה ג) והאג"מ (ד - ע"ד צסופו) סבר דפחות מהרגיל נחשב פושרין ויש אומרים כחום הרוק

(ד) ביום טוב במים חמים שהוחמו ביו"ט - עיין ברמ"א (תק"ח - ז) דאסור דאינו שוה לכל נפש (כתוספות ז"ה כ"ג) והמחבר אוסר מטעם אחר דס"ל דאין חילוק בין שבת ליו"ט אמנם אבר אבר מותר לרחוץ ביו"ט ועוד המחבר התיר לרחוץ אפילו כל גופו בחמים חוץ למרחץ כמו בבית וזה לדעת הרמב"ם והרי"ף דלא נמצא כלל דין של השוה לכל נפש ומ"מ זה במים שהוחמו מעיו"ט דלא גזרו חוץ ממרחץ ולכן למנהג ספרד יש מקום להתיר הרחיצה ביו"ט אם הוחמו המים מעיו"ט אבל לדעת הרמ"א מים שהוחמו ביו"ט הוי איסור תורה דאינו שוה לכל נפש גזרו עיו"ט אטו יו"ט ואפילו בבית אסור ואין לסמוך על מה שכתוב בספר הלכה שנכתב באנגלית שזה כנגד פסקיו של גדולי דורינו עיין בשו"ת באר משה (ח - קנ"ח - קנ"ט) דאין להקל נגד דברים שמפורשים בחז"ל ושמעתי מרב מנשה קליין דאפילו בזמנינו אסור שצריך רובא דעלמא ורב ש.ז. בריון אמר לי דאסור משום סחיטת שער אמנם עיין בשש"כ (י"ט - הערה ג) בשם רשז"א שנשאר בצ"ע ושמענו שהוא פסק אחר"כ לאיסור וכ"כ הספר הלכות המועדים (ט"ו - ה) ע"ש שהאריכו בעניינינו ועוד כל המים החמים שלנו היה מחומים מקצת ג"כ ביום טוב ולכן אסור לרחוץ בהם אפילו אבר אבר ועיין בחידושי רע"א (שנת ל"ט: וצ"ח י"ז ד"ה והכי) דכיון דפניו ידיו ורגליו מותר ביו"ט יש להתיר כל גופו בהיתר של מרבה בשיעורים אמנם עיין בשש"כ (י"ד - הערה ל) דאז גם ההנאה של פיו"ר היא אחרת ואינה חשובה לדבר השוה לכל נפש ועיין בפני יהושע (שנת ל"ט:) דבזמנם נהגו לרחוץ הרבה ואעפ"כ לא נחשב דבר השוה לכל נפש

X. רחיצת כל גופו בצונן בשבת וביו"ט - עיין באג"מ (ד - ט"ה) דבלא צער

יש להחמיר אף שלא מצינו מקום לאסור והמנהג להחמיר אפשר משום מחסרון ידיעה לחלק ואבאר וכן התיר השו"ת באר משה (ו - ט"ג) בתנאים דיסיר הבורית ויציין הברז של מים חמים מע"ש ויכסה ניילאן על שער ראשו אמנם יש אוסרים (שונה הלכות שכ"ו - ו בשם החזו"א ומנחת יצחק ו - ל"ז)

XI. ניגוב השערות באלונטות - עיין בשש"כ (י"ד - הערה ס"ד) דיש להתיר שהמים

הנסחטים הולכים לאיבוד וסחיטת שער אינו מן התורה וגם מדרבנן לא נזכר מפורש בש"ס וכ"כ האג"מ (ה - קל"ג) ועיין בפסקי תשובות (שכ"ו - ז) שהביא ג"כ דעת האוסרים